

**РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ
МОВНОГО ПОРТРЕТУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА У ПЕРЕКЛАДІ
В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ**

**REALIZATION OF INDIVIDUAL STYLISTIC FEATURES OF THE LINGUISTIC
PORTRAIT OF THE POLITICAL LEADER IN THE TRANSLATION
IN THE DYNAMIC MILITARY-POLITICAL DISCOURSE**

Полякова О.В.,

orcid.org/0000-0002-8757-3412

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології і перекладу
Київського авіаційного інституту*

Карлашук С.В.,

orcid.org/0009-0006-2397-001X

*кандидат сільськогосподарських наук,
асистент кафедри екології та зоології
Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини»
Київського університету імені Тараса Шевченка*

Карпа В.І.,

orcid.org/0009-0001-5689-2058

*студент IV курсу факультету психології, комунікацій та перекладу
Київського авіаційного інституту*

У статті розглядається проблема відтворення мовного портрету у військово-політичному дискурсі, що сьогодні набуває особливої актуальності у зв'язку з військовими подіями, глобальними викликами безпеки та зростанням ролі інформаційних воєн. Мовний портрет визначається як сукупність індивідуально-стилістичних, лексико-семантичних та прагматичних характеристик мовця, що відображають його політичні, соціальні та ідеологічні позиції. У військово-політичному дискурсі мовний портрет реалізується через стратегічно обрані мовні засоби, які спрямовані на формування громадської думки, мобілізацію суспільства, легітимізацію політичних рішень та демонстрацію влади. Визначено, що відтворення мовного портрету потребує комплексного підходу, який враховує не лише мовні засоби, але й екстралінгвістичні чинники – політичний контекст, національні традиції, культурно-історичні особливості.

Встановлено, що відтворення мовного портрета Д. Трампа в українському перекладі є адекватним на семантичному рівні, але є певні втрати у перекладі мовного образу президента США на стилістичному та прагматичному рівнях. Переклад мовного образу президента США є інформативним щодо суті, але не передає адекватно манеру подачі, нерозривно пов'язану з політичною персоною Трампа. Загалом, український переклад мовного портрету Д. Трампа систематично нормалізує лексикон оригіналу, зменшуючи його інтенсивність, неформальність, повторюваність та емоційну насиченість. Наслідком стилістичного згладжування мовного портрету Д. Трампа у перекладі українською є потенційні зміни його сприйняття українським населенням, що робить його образ менш агресивним, рішуче налаштованим до дій, зменшує відчуття його «автентичності». Зменшення емоційної інтенсивності та популістських маркерів у перекладі мовного портрету Д. Трампа послаблює його переконливий вплив, що може мати певні негативні наслідки для військово-політичного дискурсу та ходу миротворчих подій в Україні. Як наслідок, українська аудиторія отримує у перекладі значно «фільтровану», нормалізовану версію мовного портрету Д. Трампа, що змінює сприйняття його особистості та політичного позиціонування в умовах динамічного військово-політичного дискурсу.

Ключові слова: мовний портрет, військово-політичний дискурс, риторичні стратегії, переклад, комунікативний вплив.

The article examines the problem of reproducing a linguistic portrait in military-political discourse, which today becomes especially relevant in the context of military events, global security challenges, and the growing role of information wars. A linguistic portrait is defined as a set of individual-stylistic, lexico-semantic, and pragmatic characteristics of a speaker that reflect his or her political, social, and ideological positions. In military-political discourse, it is realized through strategically chosen linguistic means aimed at shaping public opinion, mobilizing society, legitimizing political decisions, and demonstrating power.

It has been determined that the reproduction of a linguistic portrait of the political leader requires a comprehensive approach that takes into account not only linguistic means but also extralinguistic factors such as political context, national traditions, and cultural-historical features.

The reproduction of D. Trump's linguistic portrait in Ukrainian translation is adequate at the semantic level, but there are certain losses in the translation of the linguistic image of the U.S. President at the stylistic and pragmatic levels.

The translation of the President's linguistic image is informative in terms of content but does not adequately convey the manner of delivery, which is inseparably connected with Trump's political persona. Overall, the Ukrainian translation of D. Trump's linguistic portrait systematically normalizes the original lexicon, reducing its intensity, informality, repetitiveness, and emotional charge.

As a result of stylistic smoothing in the translation of Donald Trump's linguistic portrait, his image as the U.S. President may be perceived by the Ukrainian audience as less aggressive, less determined to act, and less "authentic." The reduction of emotional intensity and populist markers in the translation of Trump's linguistic portrait weakens his persuasive influence, which may have certain negative consequences for military-political discourse and the course of peacekeeping processes in Ukraine. Consequently, the Ukrainian audience receives a significantly "filtered," normalized version of D. Trump's linguistic portrait, which alters the perception of his personality and political positioning in the context of dynamic military-political discourse.

Key words: linguistic portrait, military-political discourse, rhetorical strategies, translation, communicative impact.

Постановка проблеми. Військово-політичний дискурс є ареною інтенсивної комунікації, де слово стає інструментом не лише інформування, а й мобілізації, формування цінностей, конструювання ідентичності [2].

Сучасний військово-політичний дискурс є надзвичайно динамічним і реагує на щоденні політичні зміни у світі. Одним із ключових аспектів цього дискурсу є формування та передача мовного портрету політичних лідерів — унікального поєднання індивідуально-стилістичних характеристик, що відображають його політичні, соціальні та ідеологічні позиції. Проблематика полягає у складності адекватного відтворення зазначених характеристик мовного портрету політичного лідера у перекладі, особливо коли йдеться про міжнародні аудиторії, яким важливо зрозуміти наміри й риторичку ключових політичних діячів у сучасному військово-політичному дискурсі. Президент США є одним з ключових політиків у світі, а тому проблематика перекладу його мовної особистості у сучасному військово-політичному дискурсі є надзвичайно актуальним питанням, адже неадекватний переклад його мовної особистості може призвести до непорозуміння між президентом України чи лідерами інших країн та порушити миротворчі процеси у світі, зокрема в Україні.

Актуальність теми. Дослідження реалізації індивідуально-стилістичних характеристик мовного портрету одного з ключових політичних лідерів Дональда Трампа в українському перекладі є надзвичайно актуальним питанням у сучасних умовах глобальних політичних змін, воєнних подій та інформаційних війн. Здатність перекладача передати особливості мовної особистості політичного лідера, президента США, без втрати стилістичного та прагматичного навантаження, сприяє точності комунікації та формуванню адекватного сприйняття політичного іміджу Д. Трампа українським населенням, а також може мати вплив на поточний перебіг військово-політичних подій в Україні. Вивчення

цього процесу дозволяє не лише дослідити механізми трансформації мовного портрету Д. Трампа під впливом військово-політичних подій у світі, але й розробити ефективні підходи до міжкультурного перекладу мовних портретів світових лідерів, що має практичне значення для дипломатії, медіа та міжнародної політики. Такий підхід сприяє розв'язанню наукової проблеми усвідомлення перекладу як інструменту інтерпретації та маніпуляції, засобу формування громадської думки в Україні

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий опис поняття мовного портрета в українському мовознавстві знаходимо в працях І.К. Білодід, Л.О. Белей, С.П. Бирик, М.М. Богдан, З.С. Шевчук, в той час як дослідження військово-політичного дискурсу присвятили свої наукові праці Яременко О.А., Лазебна О.А., І.О. Стаднік.

Постановка завдання. Метою статті є комплексний аналіз лінгвостилістичних та прагматичних особливостей відтворення мовного портрету Д. Трампа в українському перекладі та визначення впливу перекладу на конструювання політичного іміджу політика у динамічному військово-політичному дискурсі, який може змінити не лише суспільні настрої, а й викликати соціально-політичні перетворення [1].

Матеріалом дослідження є корпус оригінальних текстів (англійською мовою): публічні промови Д. Трампа та виступи на мітингах (мітинги MAGA – «Make America Great Again», промова перед Конгресом, інавгураційна промова, виступи на пресконференціях), інтерв'ю для ЗМІ з українським синхронним перекладом [9-12].

Виклад основного матеріалу. Військово-політичний дискурс – це комунікативна практика, що відображає і формує політичну ідентичність, соціальні ролі та ставлення громадян до конфліктів і військових дій. Цей дискурс реалізується через різні жанри комунікації (офіційні промови, інтерв'ю, публікації, медійні матеріали і художні твори, включно з кіно), та впливає на сприйняття аудиторії та формує певні політичні позиції [3].

Військово-політичний дискурс відзначається медіагібридністю: його реалізація відбувається не лише у «чисто» політичних або офіційних документах, але й у медіа, літературі та художніх творах, де він отримує більш емоційно насичену, доступну аудиторії форму [3].

У військово-політичному дискурсі мовний портрет є ключовим інструментом для конструювання політичної ідентичності, переконання аудиторії, встановлення контакту (або створення дистанції) та формування іміджу політика [4]. Мовний портрет, також відомий як ідіолект або індивідуальний стиль мовлення, являє собою унікальну сукупність лінгвістичних характеристик, що вирізняють мовлення конкретної особи. Цей портрет формується на різних мовних рівнях: лексичному (вибір слів, використання специфічної лексики), синтаксичному (перевага певних реченнєвих структур, довжина речень), прагматичному (комунікативні стратегії, мовленнєві акти) та риторичному (використання фігур мови, тропів, апеляцій). Зв'язок мовного портрету з поняттям мовної особистості простежується під час виокремлення індивідуального чи колективного мовного портрета, під час співставлення різнорівневої структури мовної особистості з параметрами для характеристики мовного портрета. Дослідники вважають, що мовний портрет є загальною родовою категорією, складником мовної особистості й вербалізується мовними засобами за допомогою низки характеристик, які можуть доповнюватися: соціальних, вікових, етнокультурних. У військово-політичному дискурсі мовний портрет набуває особливої ваги, оскільки він є ключовим інструментом для конструювання політичної ідентичності, переконання аудиторії, встановлення контакту (або створення дистанції) та формування іміджу політика.

Деякі дослідники пропонують розглядати мовний портрет політика як багатоступеневу структуру, що включає соціальний, культурний, інтелектуальний, вербальний, концептуальний, когнітивний та прагматичний етапи.

Мовний портрет є динамічною проекцією трьох рівнів мовної особистості в конкретному політичному дискурсі. Його аналіз дозволяє реконструювати не лише те, «як» політик говорить (вербально-семантичний рівень), але й «що» він думає (тезаурусний рівень) і, найголовніше, «чому» він говорить саме так (прагматичний рівень). У політичному дискурсі, який за своєю природою є агональним (змагальним) та полемічним, прагматичний рівень (мета — вплив, переконання, влада) домінує і детермінує вибір мовних засобів

на вербально-семантичному рівні (вибір лексики, синтаксису, стилістичних фігур) та актуалізацію певних концептів на тезаурусному рівні. Таким чином, аналізуючи лексику і синтаксис (тобто, мовний портрет), можна зробити обґрунтовані висновки про когнітивні моделі та прагматичні інтенції політика, що є абсолютно необхідним для адекватного відтворення його іміджу в перекладі.

Дональд Трамп, 45-й та 47-й президент Сполучених Штатів Америки, є яскравим прикладом такої постаті. Його унікальний комунікативний стиль та політичний імідж стали предметом численних досліджень, оскільки допомагає зрозуміти, як і чому цей новий тип комунікації виявився успішним і як він вплинув на політичний дискурс у всьому світі. Актуальність дослідження відтворення мовного портрету політичного іміджу Дональда Трампа в українському перекладі є надзвичайно високою і зумовлена комплексом політичних, лінгвістичних та суспільних факторів. Вона полягає у кількох ключових аспектах, зокрема геополітична значущість, феномен політичної риторики Трампа, роль медіа у формуванні іміджу.

Лінгвостилістичний аналіз є базовим рівнем дослідження у відтворенні мовного портрету політика. Він фокусується на формальних мовних засобах, які політик свідомо чи несвідомо обирає для досягнення своїх комунікативних цілей. Цей аналіз традиційно проводять на кількох мовних рівнях: лексичному, синтаксичному, стилістичному (тропи). На лексичному рівні аналіз спрямований на виявлення семантично та прагматично значущих одиниць, що відображає вербально-семантичний рівень моделі структури мовної особистості.

Дослідження показують, що характерними рисами комунікативного стилю Дональда Трампа є надмірне вживання суперлативів, часті повтори, використання розмовної лексики та перевага простих синтаксичних конструкцій [6, 7]. Цей стиль часто описують як популістський, націоналістичний та конфронтаційний [8]. Аналіз його лексики, синтаксису, риторичних прийомів, тональності та використання соціальних мереж дозволяє виявити ключові елементи, що формують його мовний портрет.

Лінгвістичний аналіз корпусу оригінальних текстів (англійською мовою) за лексичними характеристиками дозволяє відмітити надзвичайно високу частоту та щільність суперлативних прикметників та прислівників (наприклад, *"greatest"*, *"most successful"*, *"worst"*, *"biggest"*) та інтенсифікаторів (*"swift and unrelenting"*, *"absolutely nothing"*) у промовах Трампа, що створює тон самовихваляння. Слід зазначити, що при

синхронному перекладі промов Д. Трампа українською мовою відбуваються найбільш значні зміни і спостерігається чітка тенденція до нормалізації та зниження інтенсивності. Наприклад, для перекладу суперлативних прикметників та прислівників використано прямі еквіваленти (наприклад, «найвеличніший», «найгірший», «дуже», «абсолютно»), що ми бачимо у перекладі репліки Д. Трампа «*Now it is our time to take up the righteous cause of American liberty, and it is our turn to take America's destiny into our own hands and begin the most thrilling days in the history of our country. This will be our greatest era*» – «Зараз наш час для того, щоб підтримати цю справу американської свободи, взяти долю у власні руки і розпочати найкращі дні в історії нашої країни. Це буде най-величніша ера» [9,10].

Аналіз показує часті випадки, коли інтенсивність висловлювання Д. Трампа зменшується за допомогою альтернативних формулювань («більша і краща» для «*bigger and better than ever before*», «значно перемогли», «вражаючі зміни») або нейтралізації («дуже погано», «дуже добре», що потенційно замінює сильніші прикметники вихідного тексту). Враховуючи величезну щільність таких термінів у вихідному тексті, навіть часткове скорочення значно знижує загальний гіперболічний тон промови Трампа.

Відмінною рисою промов Д. Трампа є стратегічне повторення ключових слів і фраз («*back*», «*great again*», «*common sense*», «*never been anything like it*», «*thank you*», «*good job*», «*gonna*»). Найбільш часто зустрічають слова та фрази «*back*» (x4), «*never been anything like it*» (x3), «*common sense*» (x3), «*great job*» (x6), «*most successful*» (x3), «*never seen*» (x4) та повторювані структури, такі як «*We're going to...*» або потрійне звернення «*Wouldn't that be beautiful?*». Це підсилює основні повідомлення, покращує запам'ятовуваність та створює ритмічні патерни. Така техніка Д. Трампа також слугує для проєктування переконання та рішучості, навіть коли повноцінний зміст може бути розпливчастим або недорозвиненим. Повторення діє як об'єднуючий елемент, наголошуючи на центральних темах, проте створює менш формальний, менш лексично різноманітний стиль порівняно зі стандартним письмовим або усним дискурсом. Разом з тим включення розмовних тегів («*How about that?*»), ідіом («*like taking candy from a baby*»), неформальних скорочень («*gonna*») та специфічного жаргону або неологізмів («*woke*», «*Green New Scam*») знижує регістр дискурсу, маючи на меті встановити

прямий зв'язок з аудиторією та підсилити популістський образ.

Обробка повторень («*back*» → «повернувся», «*great again*» → «знову великою», «*common sense*» → «здоровий глузд») є критичною для формування політичного іміджу Д. Трампа та його мовного портрету в українському перекладі. Відмічаються спроби зберегти деякі ключові фрази («*здоровий глузд*», «*надзвичайний*», «*такого ще не було*» потенційно для «*never been anything like it*»), наприклад: «*The American dream is unstoppable, and our country is on the verge of a comeback, the likes of which the world has never witnessed, and perhaps will never witness again. There's never been anything like it*» – «Американську мрію не спинити і наша країна на початку повернення, якого світ ще ніколи не бачив і можливо ніколи не побачить знов. Такого ще не було» [9,10].

Хоча деякі ключові повторення зберігаються («*back*» → «повернувся/повернулася/повернулася», «*common sense*» → «здоровий глузд»), багато інших, виявлених у вихідному тексті, відтворюються по-різному з використанням синонімів або опускаються взагалі. Приклади скороченого повторення включають «*Thank you*», «*good job*», «*We're going to*» та емпатичне «*fight, fight, fight*». Потрійне «*Wouldn't that be beautiful?*» стає подвійним зверненням у синхронному перекладі репліки «*Simultaneously, we've had serious discussions with Russia and have received strong signals that they are ready for peace. Wouldn't that be beautiful? Wouldn't that be beautiful? Wouldn't that be beautiful?*» – «Одночасно в нас були обговорення з Росією, і ми отримали потужний сигнал, що вони готові до миру. Чи не було б це чудово? Чи не було б це чудово?» [9,10].

Тезаурусний, або когнітивний (перший), рівень структури мовної особистості: охоплює «мовну картину світу» індивіда, його систему концептів, ідей, стереотипів. Аналіз цього рівня дозволяє реконструювати світогляд політика, його уявлення про ключові поняття, такі як влада, народ, свобода, патріотизм, ворог. Характерною особливістю промов є часте застосування емоційної, часто негативно забарвленої, мови (наприклад, вживання слів «*unrelenting*», «*invasion*», «*murderers*», «*lunatics*»). Це створює маніхейську наративну структуру, звертаючись до емоцій аудиторії (страх, гнів, відраза, патріотизм) та часто демонізуючи опонентів. У своїх промовах Д. Трамп використовує політичні слогани, такі як «*Make America Great Again*» і «*America First*», для брендингу та згуртування.

– Ключова фраза Д. Трампа "put America first" зберігає в українському перекладі семантичний зміст і відтворюється досить буквально як «буду завжди просто ставити Америку на перше місце». Наприклад: «During every single day of the Trump administration, I will, very simply, put America first» – «І кожного дня адміністрація Трампа, я особисто, буду завжди просто ставити Америку на перше місце» [9]. Терміни "sovereignty," "safety," "justice," "freedom" загалом перекладаються з використанням прямих українських еквівалентів («суверенітет», «безпека», «правосуддя», «свобода»), зберігаючи семантичний зміст: «Our sovereignty will be reclaimed. Our safety will be restored. The scales of justice will be rebalanced. The vicious, violent, and unfair weaponization of the Justice Department and our government will end» – «Наш суверенітет буде відновлено, наша безпека буде встановлена, наша вага правосуддя буде по-новому встановлена, і Міністерство юстиції та інші вказівки інших міністерств будуть закінчені» [9–12]. Термін "establishment" (як у "radical and corrupt establishment") видається опущеним або перефразованим у перекладі на українську мову, говорить про бажання «те, що було поламано, було полагоджено» та згадує «кризу», але конкретний агент («істеблішмент») явно не названий у цьому контексті, що потенційно послаблює популістське антиелітне обрамлення.

– При перекладі емоційно забарвленої лексики Д. Трампа використано відповідні емоційно забарвлені еквіваленти: «invasion» → «вторгнення», «murderers» → «вбивці», «worst» → «найгірший», «catastrophe» → «катастрофа», «nightmare» → «кошмар», «disorder» → «безлад», «savagewild» → «дикий». Хоча прямі еквіваленти часто існують (наприклад, «lunatics» → «божевільні», «отрута» → «поісон»), перекладачі іноді обирають трохи слабші або більш нейтральні терміни (наприклад, замінюючи юридичний термін для «invasion», якщо не впевнені в точному контексті або впливі): «Within hours of taking the oath of office, I declared a national emergency on our southern border, and I deployed the U.S. military and border patrol to repel the invasion of our country.» – «я вказав нашому війську і прикордонникам припинити оце незаконне вторгнення до нашої країни, тому незаконні перетини нашої країни зменшилися до найнижчих показників за весь час» [11, 12].

– Прагматичний, або мотиваційний (другий), рівень структури мовної особистості включає цілі, мотиви, інтереси та комунікативні установки особистості. На цьому рівні аналізуються

комунікативні стратегії й тактики, які політик використовує для досягнення своєї мети, головною з яких у політичному дискурсі є боротьба за владу та її утримання.

– Риторика Д. Трампа спирається на звернення до патріотизму, «здорового глузду», безпеки, економічного процвітання та емоцій. Мова використовується для проектування образу рішучого лідера, майстра угод, переслідуваної жертви та автентичного аутсайдера. Різні лінгвістичні особливості працюють синергетично, проектуючи послідовну персону потужного, руйнівного, антиістеблішментського лідера. Стиль нерозривно пов'язаний з політичною сутністю та брендом спікера. Промови Д. Трампа ряснують популістськими та націоналістичними темами. Обіцянка "the golden age of America begins right now" задає націоналістичний тон: «Vice President Vance, Speaker Johnson, Senator Thune, Chief Justice Roberts, justices of the Supreme Court of the United States, President Clinton, President Bush, President Obama, President Biden, Vice President Harris, and my fellow citizens, the golden age of America begins right now» [11–12]. Часто використовуються стратегії переконання, схожі на рекламні пропозиції. Політика представлена простими, ефективними рішеннями ("It's all about common sense"). Багато обіцянок про процвітання та успіх ("We will be a rich nation again," "thriving like never before"), як, наприклад, у фразі: «The American dream will soon be back and thriving like never before» [9–12].

– В українському перекладі значущі для формування політичного іміджу і мовного портрету Д. Трампа є слова "sovereignty," "safety," "justice," "freedom" загалом перекладаються з використанням прямих українських еквівалентів («суверенітет», «безпека», «правосуддя», «свобода»), зберігаючи семантичний зміст: «Our sovereignty will be reclaimed. Our safety will be restored. The scales of justice will be rebalanced. The vicious, violent, and unfair weaponization of the Justice Department and our government will end» – «Наш суверенітет буде відновлено, наша безпека буде встановлена, наша вага правосуддя буде по-новому встановлена, і Міністерство юстиції та інші вказівки інших міністерств будуть закінчені» [9–12]. "Establishment" (як у "radical and corrupt establishment") видається опущеним або перефразованим у розділі ЦТ, де обговорюється криза довіри. В перекладі йде мова про бажання «те, що було поламано, було полагоджено» та згадує «кризу», але конкретний агент («істеблішмент») явно не названий у цьому контексті, що потенційно послаблює популістське антиелітне обрамлення:

«As we gather today, our government confronts a crisis of trust. For many years, a radical and corrupt establishment has extracted power and wealth from our citizens while the pillars of our society lay broken and seemingly in complete disrepair» – «Ми знаємо, що не буде такого моменту, який не буде використаний Америкою, і весь світ буде цьому підпорядкований. Ми зараз практично хочемо змінити історію кризи. Ми хочемо, щоб успіх ішов разом з нами. Ми хочемо, щоб те, що було поламано, було полагоджено» [9–12].

– В оригінальному тексті "vicious, violent, and unfair weaponization" зазнає значної трансформації при перекладі: «Міністерство юстиції та інші вказівки інших міністерств будуть закінчені» – "Ministry of Justice and other instructions of other ministries will be ended". Перекладач опустив інтенсивно негативні прикметники ("vicious, violent, unfair") та навантажений термін "weaponization", замінюючи їх на набагато більш нейтральне та дещо розпливчате твердження про припинення «вказівки»: «Our sovereignty will be reclaimed. Our safety will be restored. The scales of justice will be rebalanced. The vicious, violent, and unfair weaponization of the Justice Department and our government will end» – «Наш суверенітет буде відновлено, наша безпека буде встановлена, наша вага правосуддя буде по-новому встановлена, і Міністерство юстиції та інші вказівки інших міністерств будуть закінчені» [9, 10]. Отже, спостерігається істотне пом'якшення конфронтаційної риторики та генералізацію, можливо, викликану складністю пошуку негайних, однаково впливових українських еквівалентів або стратегічним вибором пом'якшення тону під тиском синхронного перекладу. Слово "American patriots" безпосередньо перекладається як «американських патріотів», зберігаючи термін, що використовується для ідентифікації внутрішньої групи спікера, а "common sense" буквально перекладається як «здоровий глузд», ефективно передаючи задумане значення: «Today, I will sign a series of historic executive orders. With these actions, we will begin the complete restoration of America and the revolution of common sense. It's all about common sense» – «Сьогодні я підпишу серію історичних президентських указів, і ми почнемо відновлення Америки, і революцію здорового глузду. Йдеться про здоровий глузд» [9–12].

Аналіз корпусу текстів англійською мовою та їх перекладу українською мовою дозволяє виділити наступні елементи, що відтворюються з вищою точністю в українському перекладі промови: основний семантичний зміст, клю-

чові політичні повідомлення, власні іменники, важливі політичні терміни, ключові слогани, прості розповідні речення, пряме звернення та явна емоційна лексика (хоча нюанси інтенсивності можуть відрізнятися). Елементи промов Д. Трампа, що зазнають значних змін або втрат в українському перекладі: гіпербола, розмовні слова та реєстр, ефекти повторення, відступи та зауваження, деталі розповіді, перформативний тон та прагматична сила: «*Our sovereignty will be reclaimed. Our safety will be restored. The scales of justice will be rebalanced. The vicious, violent, and unfair weaponization of the Justice Department and our government will end*» – «Наш суверенітет буде відновлено, наша безпека буде встановлена, наша вага правосуддя буде по-новому встановлена, і Міністерство юстиції та інші вказівки інших міністерств будуть закінчені» [9–12]. Це призводить до істотного пом'якшення конфронтаційної риторики та генералізації, можливо, викликаной складністю пошуку негайних, однаково впливових українських еквівалентів або стратегічним вибором пом'якшення тону під тиском синхронного перекладу.

Значимо, що унікальні риси ідіолекту Трампа здебільшого відсутні або сильно розбавлені в синхронному перекладі. Найбільш значні зміни відбуваються на лексичному рівні, де спостерігається тенденція до нормалізації та зниження загального гіперболічного тону. Деякі ключові повторення зберігаються, наприклад, "Thank you" – «Дякую», «nation» – «нація», «країна», «держава», «people» – «люди», «народ», але багато інших відтворюються по-різному або опускаються що послаблює ритмічну якість та емоційну силу оригіналу: «*And I will send troops to the southern border to repel the disastrous invasion of our country*» – «...я припиню цю практику захоплення і звільнення, і я направляю наших службовців до південного кордону для того, щоб зупинити це вторгнення» [9–12]. Тут "dangerous criminals" перекладається як «цих незаконних іммігрантів, які з різних психіатричних лікарень та в'язниць потрапили до нас» (*these illegal immigrants, who came to us from various psychiatric hospitals and prisons...*). Хоча це передає негативну асоціацію, воно дещо зміщує акцент з "*dangerous criminals*" на "*illegal immigrants*" з конкретних установ. "*disastrous invasion*" (що стосується імміграції) відтворюється як «це вторгнення» (*this invasion*). Основний термін "invasion" зберігається, зберігаючи сильне, мілітаристське обрамлення, хоча прикметник "disastrous" опущений.

Також спостерігається тенденція до нормалізації неформальних елементів, пом'якшенні розмовних тегів. Специфічні терміни передаються описово або транслітеруються, а неформальні скорочення замінюються стандартними формами. Наприклад, політика Трампа "*Remain in Mexico*" перекладається буквально як «Залишайтеся в Мексиці». "*Catch and release*" також відтворюється буквально як «практику захоплення і звільнення» в реченні «*All illegal entry will immediately be halted, and we will begin the process of returning millions and millions of criminal aliens back to the places from which they came. We will reinstate my Remain in Mexico policy. I will end the practice of catch and release*» – «Всі незаконні перетини будуть зупинені, і ми почнемо процес повернення мільйонів, мільйонів злочинців до тих країн, звідки вони прибули. Ми відновимо нашу політику «Залишайтеся в Мексиці», я припиню цю практику захоплення і звільнення...» [9–12].

Перекладач часто вдається до значного підвищення реєстру (більш формальний, менш популістський). Перекладач передає багато оціночних термінів, але часто емоційна лексика оригіналу опускається або відтворюється менш інтенсивними еквівалентами, що зменшує емоційну інтенсивність та евокативну силу. Наприклад, неформальні та розмовні аспекти стилю Д. Трампа значною мірою втрачаються в перекладі. Такий маркер дискурсу як вигук "*Wow*" втрачається у перекладі. Слоган «*drill, baby, drill*» – «ми будемо бурити» формалізується в пояснювальну фразу, втрачаючи свій розмовний удар.

Загалом, переклад промов Д. Трампа українською систематично нормалізує лексикон оригіналу, зменшуючи його інтенсивність, неформальність, повторюваність та емоційну зарядженість. Це може впливати з умов синхронного перекладу, дотримання норм українського політичного дискурсу або стратегії створення більш нейтрального образу політика. Загальний тон перекладу значно пом'якшений, звучить більш нейтрально, формально, виважено та менш розмовно, ніж оригінал, втрачаючи специфічне поєднання хвалькуватості та конфронтації. Ключові особливості лінгвістичного портрета Трампа – гіпербола, інтенсивність, висока частота повторень, розмовні елементи, емоційно заряджена лексика

та унікальний тон – були суттєво пом'якшені, розбавлені або втрачені. Основні семантичні контрасти зберігаються, але інтенсивність контрасту, ймовірно, зменшується. Інформаційний зміст звернень передається, але емоційна сила, особливо та, що покладається на страх чи гнів, послаблюється через перехід до більш формального реєстру. Заяви президента США передаються, але унікальна, нюансована персона (могутній руйнівник, ображена жертва, хвалькуватий діяч) стає розмитою, призводячи до більш загального образу впевненого політичного лідера. В цілому, переклад радше звітує про промову, аніж відтворює її перформативні аспекти: стратегічний вибір перекладача (свідомий чи несвідомий) часто схиляється до передачі основного значення висловлювання («що» сказано) на шкоду відтворенню манери мовлення («як» сказано).

Висновки. Реалізація індивідуально-стилістичних характеристик мовного портрета Д. Трампа в українському перекладі є адекватною на семантичному рівні, але є певні втрати у перекладі мовного образу президента США на стилістичному та прагматичному рівнях. Переклад мовного портрету президента США є інформативним щодо суті, але не передає адекватно манеру подачі, нерозривно пов'язану з політичною персоною Д. Трампа. Загалом, український переклад мовного портрету Д. Трампа систематично нормалізує лексикон оригіналу, зменшуючи його неформальність, повторюваність та емоційну насиченість. Наслідком стилістичного згладжування мовного портрету Д. Трампа у перекладі є потенційні зміни його сприйняття українською аудиторією, що робить образ президента США менш агресивним, менше рішуче налаштованим до дій, зменшують відчуття його «автентичності». Зменшення емоційної насиченості та популістських маркерів у перекладі мовного портрету Д. Трампа послаблює його переконливий вплив, що може мати певні негативні наслідки для військово-політичного дискурсу та ході миротворчих подій в Україні. Як наслідок, українська аудиторія отримує значно «фільтровану», нормалізовану версію мовного портрету Д. Трампа, що змінює сприйняття його особистості та політичного позиціонування в умовах динамічного військово-політичного-дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вільчинська І. Ю. Культура політичного дискурсу: особливості вітчизняного прояву. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2014. № 2. С. 56-60.
2. Полякова О. В., Гастинщикова Л. О., Щербина А. В. Відтворення мовної особистості Президента України Володимира Зеленського у військово-політичному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Т. 1. Вип. 26. С. 226-231.
3. Романюк А. Б., Заяць А.В. Аналіз досліджень політичного дискурсу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 743. С. 200-209.
4. Dunmire P. Political Discourse Analysis: Exploring the Language of Politics and the Politics of Language. *Language and Linguistics Compass*. 2012. Vol. 6 (11). P. 735-751.
5. Rahman H., Saeed R. The Power of Language: Exploring the Role of Language in Politics. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*. 2024. URL: <https://rsisinternational.org/journals/ijriss/articles/the-power-of-language-exploring-the-role-of-language-in-politics/> (дата звернення: 12.08.2025).
6. Rhetoric of Donald Trump. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Rhetoric_of_Donald_Trump (дата звернення: 15.08.2025).
7. The Anatomy of a Donald Trump speech. PBS News. URL: <https://www.pbs.org/newshour/show/analyzing-trumps-use-of-inflammatory-rhetoric-on-the-campaign-trail> (дата звернення: 15.08.2025).
8. The Donald Trump's grammar of persuasion in his speech. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844019367416> (дата звернення: 15.08.2025).
9. Джерела ілюстративного матеріалу
10. Інавгураційна промова Дональда Трампа. З перекладом українською URL: https://www.youtube.com/watch?v=7kj_ALw04uo (дата звернення: 15.08.2025).
11. Промова президента США Дональда Трампа до Конгресу. Наживо з перекладом українською. *Голос Америки українською* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2aEzls9zTRU&list=PLB4yeCfb5Z-5RKynZsKRSAUFcn0VOR3a&index=31> (дата звернення: 15.08.2025).
12. Read the Transcript of Trump's 2025 Speech to Congress Here. *Time*. Mar 5, 2025. URL: <https://time.com/7264688/trump-speech-congress-2025-transcript/> (дата звернення: 15.08.2025).
13. The Inaugural Address. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/remarks/2025/01/the-inaugural-address/> (дата звернення: 26.04.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025